

Zelf blijven nadenken

Ethiek in tijden van corona

Essaybundel onder redactie van Ellen Segeren en Nico Groen

Uitgegeven door het CEG (Centrum voor Ethiek en Gezondheid)

Gratis te downloaden op www.ceg.nl. Tik in zoekvenster: Ethiek in tijden van corona

Een bijzondere uitgave zo tegen het einde van 2020 was een bundel essays, uitgegeven door het Centrum voor Ethiek en Gezondheid (CEG), een denktank van het Ministerie van VWS, over ethiek in tijden van corona. De komst van het coronavirus zette niet alleen de samenleving en de zorg onder druk maar bracht maatschappelijke vraagstukken met zich mee die niet meteen konden worden 'opgelost'. Het CEG nodigde een aantal gastauteurs uit om waardenkwesties te ontrafelen die de coronacrisis op scherpe wijze aan het licht brachten. Dat resulteerde in dertien mooie, maar uiteenlopende bijdragen. Over de pijn die op verschillende manieren in de zorg werd gevoeld; over de waarden die door de coronacrisis werden aangetast en over de wijze waarop we ons daartoe als zorgverleners, bestuurders en samenleving dienen te verhouden.

Ook al raken de meeste essays slechts indirect aan de wijkverpleegkundige praktijk, ze bevatten uiterst interessante inzichten over de manier waarop we in onze maatschappij oordelen over wat in de zorg belangrijk is en wat niet. Ook voor de wijkverpleegkundige praktijk zijn deze inzichten van groot belang en uiterst leerzaam. Dat reikt van vragen over de beperkte definitie van de kwaliteit van zorg tot praktische inzichten over de waarde én de beperkingen van digitale hulpverlening. In een mooi essay over beeldbellen dat inzoomt op de jeugdhulpverlening, laten de auteurs zien dat je je vergist als je denkt dat je je gewone manier van begeleiden zomaar kunt overzetten naar digitale hulpverlening. Je zult echt andere gewoontes moeten ontwikkelen om effectieve zorg te kunnen bieden. Raakt dat laatste onmiddellijk aan ontwikkelingen in de eerstelijnszorg, ook een bijdrage uit de GGZ over de smalle opvattingen over gezondheid die we blijken te hanteren is uiterst relevant voor de wijkverpleging: vooral het pleidooi om positieve gezondheid als een veel waardevollere

ingang voor het inrichten van de zorg te beschouwen, verdient aandacht. Dat is ook een uitdaging voor de wijkverpleging. Net zoals de oproep om kwaliteit breed te zien en niet te beperken tot denken over veiligheid en risicobeheersing zoals in de verpleeghuizen gebeurde.

Een van de essays handelt specifiek over verpleegkundige verantwoordelijkheid. Het stelt dat we ons niet zomaar volgend dienen op te stellen tegenover allerlei regels die ons van bovenaf worden aangereikt. Crisis of niet. In plaats daarvan zouden we zelf moeten blijven nadenken over wie we willen zijn in onze rol van professionele verpleegkundige of ziekenverzorger. Mogelijk is de toon van een aantal essays ongebruikelijk filosofisch voor praktijkmensen, tegelijkertijd maken deze essays duidelijk hoe belangrijk reflectie is voor de vormgeving van goede zorg. Juist in tijden van crisis hebben we niet alleen handen nodig, maar ook denkracht. En dan gaat het niet alleen - hoe interessant ook - om het zwarte protocol waarbij het gaat om de vraag wie nog toegelaten mag worden tot de IC als er nog maar plek is voor één patiënt en medische criteria geen uitsluitel meer geven. [🔗](#)

Hans van Dartel, ex-voorzitter van V&VN Commissie Ethiek en verpleegkundige, niet praktiserend en schrijver van de rubriek Het Dilemma van Tijdschrift M&G